

Joutsa

SUONTEEN , MYLLYNKOSKEN JA VIHERINKOSKEN

**YHDISTETTY
KÄYTTÖ- JA HOITOSUUNNITELMA
VUOSILLE 2011-2015**

Antti Vaikkinen
2011

SISÄLLYSLUETTELO

PERUSTIETO-OSA (A)

1. JOHDANTO.....	1
2. SUUNNITTELUALUEEN YLEISKUVAUS.....	1
2.1 Valuma-alueet ja vesistöt.....	1
2.2 Veden laatu.....	2
2.2.1 Vesistökuormitus.....	2
3. VESIEN OMISTUS.....	2
4. KALASTO.....	3
5. KALASTUS JA KALANSAALIIT.....	3
5.1 Kalastajat.....	3
5.2 Saalis.....	4
6. ISTUTUKSET.....	4
7. KALASTUSALUEEN TALOUS.....	4

KÄYTTÖ- JA HOITOSUUNNITELMAOSA (B)

8. OSAKASKUNTATOIMINTA.....	6
9. KALASTUS JÄRJESTELYIHIN LIITTYVÄT SUOSITUKSET.....	6
9.1 Ohjeita päätöksen tekoon.....	6
9.2 Kalaston suojele.....	7
9.2.1 Kalankulun turvaaminen.....	7
9.2.2 Kalojen alamitat ja rauhoitusajat.....	8
9.3 Verkkokalastus.....	9
9.3.1 Verkkokalastussuosituksia.....	9
9.4 Katiskakalastus.....	10
9.5 Viehekalastus.....	11
9.5.1 Yhtenäisluvat.....	11
9.5.2 Läänikohtainen lupa.....	12
9.6 Ammattimainen kalastus.....	12
9.7 Kalastusmatkailu.....	13
9.8 Valvonta.....	14
10. HOITOSUUNNITELMA.....	14
10.1 Kalakantojen hoito.....	14
10.1.1 Istutussuosituksia.....	15
10.1.2 Järvitaimen.....	16
10.1.3 Järvilohi.....	16
10.1.4 Kuha.....	17
10.1.5 Siika.....	17
10.1.6 Harjus.....	18
10.2 Rapukantojen hoito.....	18
10.3 Vesistökunnostukset.....	18

11. SEURANTAOHJELMA	20
11.1 Ohjelman toteuttaminen.....	20
11.2 Kalaston seuranta.....	21
11.3 Osakaskuntatoiminta.....	21
11.4 Koulutus, tiedotus ja valistus.....	22

12. TIIVISTELMÄ.....	22
-----------------------------	-----------

MYLLYNKOSKEN JA VIHHERINKOSKEN KÄYTTÖ- JA HOITOSUUNNITELMA (C)

1. JOHDANTO.....	24
2. KOEKALASTUSTEN TULOKSET.....	24
2.1 Myllynkoski.....	24
2.2 Viherinkoski.....	25
3. TOIMENPIDESUOSITUKSET.....	25
3.1 Myllynkoski.....	25
3.2 Istutukset.....	25
3.3 Seuranta.....	26
3.4 Viherinkoski.....	27
3.5 Istutukset.....	28
3.6 Seuranta.....	28
4. TIIVISTELMÄ.....	28
LÄHTEET.....	29

LIITTEET:

Liite 1: Suonteen kalastusalueen kartta

Liite 2: Luettelo osakaskunnista

Liite 3: Istutustiedot Suonteen kalastusalueelta vuosilta 2007-2010

Liite 4: Yhtenäislupa-alueen hinnat ja luvan myyntipaikat

PERUSTIETO-OSA (A)

1. JOHDANTO

Tässä, vuonna 2011 päivitetystä khs:ssa jatketaan ennestään hyväksi todettuja hoitotoimenpiteitä ja suosituksia. Ei ole tarkoituksenmukaista muuttaa hyväksi todettuja toimintamalleja vaan kalastusalueen toiminnan pitää olla johdonmukaista sekä pitkäjännitteistä parhaan mahdollisen toiminnan ja toimivuuden turvaamiseksi.

Suunnitelman **perustieto-osassa (A)** käsitellään yhteenvetoluonteisesti Suonteen kalastusalueita käsitteleviä perustietoja. Suunnitelman laadintaa vaikeuttaa vähäinen taustatieto alueen kalataloudellisesta tilasta. Järvikohtaista tietoa on edelleenkin hyvin vähän saatavilla.

Varsinaisessa **käyttö- ja hoitosuunnitelmaosassa (B)** kalastusalueelle, osakaskunnille ja muille vesien omistajille esitetään kalavesien hoitoon ja käyttöön liittyviä toimenpidesuosituksia ja toimintalinjoja. Vajavaisen taustatiedon vuoksi ne eivät ole järvikohtaisia, mutta tästä suunnitelmasta löytyy lähtökohdat useimpien kalataloudellisten asioiden ratkaisemiseksi. Seurantaohjelmalla suunnitelmaa pidetään ajan tasalla sekä luodaan taustatietoa kalastusalueella tapahtuvasta toiminasta ja tilasta.

Osassa C käsitellään Myllynkosken ja Viherinkosken käyttö- ja hoitosuunnitelma

Kalastusta suunniteltaessa on huomioitava KaL 1§, joka antaa ohjeita kalastuksen järjestämiseen. Kalastusalueen käyttö- ja hoitosuunnitelmalla on melko vankka asema lain edessä. Kalastuslain 82 §:n mukaan kalastusoikeuden haltija taikka kalastusalueen kokouksen tai hallituksen jäsen ei ilman perusteltua syytä saa vaikeuttaa suunnitelman toteuttamista. Myös viranomaisten, osakaskuntien tai jaetun vesialueen omistajien on otettava huomioon kalavarojen hoitoa ja käyttöä koskevat yleiset suuntaviivat. Tämä on erityisen tärkeää, jos kalastusalue päättää tehdä hajanaisia vesialueita käsitteviä ratkaisuja.

2. SUUNNITTELUALUEEN YLEISKUVAUS

2.1 Valuma-alueet ja vesistöt

Suonteen kalastusalue (liite1) kuuluu Ekholmin (1993) luokituksen mukaan Kymijoen vesistöön keskiosiin (nro 14) ja Sysmän reitin valuma-alueelle (14.8). Ne jakautuvat edelleen Jääsjärven alueeseen (14.82), Rautaveden alueeseen (14.83), Ala-Suonteen alueeseen (14.84) ja Ylä-Suonteen valuma-alueeseen (14.85). Lisäksi mm. Hirvijärvi ja Siikavesi kuuluvat Mäntyharjun reitin valuma-alueeseen (14.9) ja edelleen Puulaveden alueeseen (14.92).

Sysmän reitille on ominaista lyhyiden virtavesijaksojen ja vaihtelevan kokoisten järviäiden vuorottelu. Reitillä vedet virtaavat Suonteen lounaisosasta ja Viherinkosken kautta Viheriin, josta Jääsjärveen on kaksi laskua. Läntinen reitti virtaa Joutsan Myllynkosken kautta Angesselkään ja sieltä etelään mm. Laiskaselän ja Oravakivensalmen kautta Jääsjärveen. Angesselkä saa myös lisävesiä Rautavedeltä. Eteläinen reitti virtaa Viheristä mm. Retisen

uittokanavan kautta Jääsjärven Talaslahteen. Jääsjärven lounaispäästä vedet virtaavat Tainionvirran ja järvien kautta Päijänteeseen.

Kalastusalueella sijaitsee noin 100 järveä tai lampea. Suurimmat järvet ovat Suontee, Angesselkä, Puttolanselkä, Iso-Säynätjärvi, Hirvijärvi ja Siikavesi. Suonteen kokonaispinta-ala on noin 149 km². Pohjoisosa on melko matala: keskisyvyys on 7 m, maksimisyvyyden ollessa reilut 21 m. (Granberg 2004) Etelä-Suonteen maksimisyvyys on noin 40 m. Järvien pinta-aloista on niukalti tietoa: Iso-Säynätjärvi 519 ha, Angesselkä 535 ha, Viheri on 432 ha, Laitjärvi 167 ha.

2.2 Veden laatu

Suunnittelualueen keskeiset järvet ovat ravinteisuudeltaan karuja tai lievästi rehevöityneitä. Järvet ovat myös melko kirkasvetisiä (lähinnä värittömiä) tai vedessä on vain lievästi humusta. Vesistöt ovatkin erinomaisia kalataloudellisesti ajatellen.

Kalastusalueen vesistöt ovat Keski-Suomen ELY-keskuksen veden käyttökelpoisuusluokituksen mukaan etupäässä erinomaisia / hyviä.

2.2.1 Vesistökuormitus

Angesselkää kuormittavat Joutsan kunta ja Taimen Oy:n kalanviljelylaitos. Kuormitusta tulee virtauksen mukana myös Rautavedeltä, Puttolanselältä ja muilta lähivesiltä. Kuormittajien vaikutukset näkyvät lähivesistöissä lähinnä ravinnepitoisuuden nousuna, mutta siinäkin esiintyy vuosien välisiä eroja.

Joutsan puhdistamon fosforikuorma on oleellisesti pienentynyt vuoden 2006 jälkeen uuden puhdistamon ja tekniikan myötä.

Taimen Oy:n kalanviljelylaitoksen fosforipäästö vesistöön on saanut olla enintään 330 kg vuodessa. (Itä-Suomen ympäristölupavirasto 2004.)

Kalastusalueen pohjoispuolella on turvetuotantoalueita joiden kuivatusvedet laskevat Pohjois-Suonteen vesistöihin. Myös Puulaveteen kuuluvaa Siikavettä rasittavat turvetuotannon kuivatusvedet. Turvetuotannon aiheuttamaa räsistä kalastusalueen vesistöihin aiheuttaa myös Leivonmäen alueen turvetuotantoalueet.

3. VESIEN OMISTUS

Suonteen kalastusalueen pinta-ala on 20 212,7 hehtaaria, josta järjestäytyneen hallinnon piiriin kuuluu 17 696, 5 ha, eli 87,5 %. Kalastusalueella sijaitsee yhteensä 29 järjestäytynyttä osakaskuntaa. Alueelle on kuusi (6) pientä, alle 100 hehtaarin osakaskuntaa. 0 - 500 ha osakaskuntien (16 kpl) osuus on 55,2 %, keskisuurten 500 - 1 000 ha (7) 24,1 % ja yli 1000 ha (6) 20,7 % alueen osakaskunnista. Vesialueen mukaan vastaavat pinta-alaprosentit ovat noin 18, 26 ja 44 %.

Kalastusalueella on tapahtunut ja tapahtuu yhteenliittymiä ja kalavesien

yhdentymisiä. Osakaskuntien määrä pienenee mutta samalla muodostuu suurempia, yhtenäisempiä yksiköitä.

4. KALASTO

Sysmän reitin, joka alkaa Suonteesta, kalastoon kuuluvat kaikki tavallisimmat kalalajit. Luontaisina elävien noin 20 kalalajin lisäksi tälle alueelle on istutettu järvilohtha, kirjolohta, harjusta sekä ankeriasta. Kalastusalueella elää myös rapukanta, jonka voimakkuudessa on eroja. Ravustettavia vesialueita alueella on vain Valkealampi ja Suontee-järven eteläosa, jossa Hirvensalmella on pyyntikelpoinen täplärapukanta.

Etelä-Suonteen muikkukanta on runsas. Muikkukannan runsaus on mahdollistanut suuret lohi- ja taimenistutukset. Istutetut lohikalat ovat kasvaneet erittäin nopeasti. Pohjois-Suonteella muikun esiintymistiheys on vähäisempi. (kalastusalueen toimintakertomus 2010.)

Istutusten ansiosta kuhakanta on elpynyt pyynnin kestäväksi Ollinsalmen pohjoispuolisilla vesialueilla. Kuhakannan voimistumista ja saaliiksi saatujen yksilöiden koon kasvua on edesauttanut 31-54 mm:n solmuvälin verkkojen osavuotinen käyttökielto yli 6 metrin vesialueilla.

Suonteeseen sekä Myllynkosken ja Viherinkosken koskialueille on uutena tulokkaana kotiutettu harjus. Etelä-Suonteelta on saaliiksi saatu jo yli kilon painoisia järvikutuisia harjuksia. Myös Myllynkoskeen ja Viherinkoskeen istutettu virtakutuinen harjuskanta on kasvanut nopeasti. Koskialueiden ensimmäisten istutuserien kookkaimmat kalat ovat ylittäneet 35 cm alamittapituuden.

Eryityisesti Pohjois-Suonteen haukikanta on runsas. Ahvenkanta on runsas koko alueella, ja kookkaiden ahventen osuus on lisääntynyt. Pienikokoisten lahnojen, säyneiden ja sorvien määrä on runsastunut.

5. KALASTUS JA KALANSAALIIT

5.1 Kalastajat

"Kuinka Suomi kalastaa" selvityksen (Leinonen ym. 1998) mukaan vuonna 1997 Suonteen kalastusalueella vapaa-ajan kalastusta harjoitti noin 10 100 henkilöä ja 5 500 kotitaloutta. Suhteutettuna kyseiset tiedot Keski-Suomen 14 kalastusalueeseen, Suonteen osuus oli noin 5 % kalastajista ja heidän kotitalouksistaan. Esitettyjä lukuja ja niistä tehtyjä johtopäätöksiä tulee kuitenkin tarkastella varovaisesti ja pitää niitä vain osittain suuntaa antavina.

Suonteen alueella suosituimpina pyyntitapoja ovat verkko-, nuotta ja katiskakalastus (pääasiassa verkko). Vuonna 1997 kalastuspäivinä mitattuna niiden osuus oli 65 % kotitarve- ja virkistyskalastukseen käytetyistä päivistä (Leinonen ym. 1998). Onginta- ja pilkintää harrastetaan myös paljon, sillä niiden osuus oli silloin 22 %. Tiedustelun perusteella heittovapakalastus ja uistelu (osuus 13 % kalastuspäivistä) eivät ole aivan yhtä suosittuja kuin useimmilla muilla keskisuomalaisilla kalastusalueilla.

5.2 Saalis

Toivosen (2002) ym. mukaan Suonteen kalastusalueella kotitarve- ja virkistyskalastajien kokonaissaalis oli suuruusluokaltaan 151 000 kg. Vesipinta-alan mukaan laskettuna hehtaarisaaalista saadaan 7,4 kg/ha.

Saaliiksi (1000 kg) saatiin ahventa 36 (24 % kokonaissaaliista), haukea 22 (15 %), kuhaa 2 (1 %), lahnaa 12 (8 %), siikaa 3 (2 %) ja särkeä 7 (5 %). (Toivonen ym. 2003) Vuonna 1997 muikun osuus kokonaissaaliista oli 14 %, eli n. 21 000 kg, taimenen osuus 2 %, eli n. 3000 kg. Muiden kalojen saalismäärästä ei ole tarkkoja tilastoja.

Vuonna 2005 (Toivonen 2006) vapaa-ajankalastuksen kokonaissaaliista onginnan ja pilkinnän osuus oli noin 20 %, viehekalastus lääninluvalla ja ikään perustuvalla oikeudella n. 21 %, viehekalastus kalavedenomistajan luvalla n. 3 %, muu kalastus kalavedenomistajan luvalla 47 % ja luvattoman kalastuksen osuus n. 9 %. Suonteen viehekalastuksen yhtenäisluvan seurauksena on vetouistelu lisääntynyt huomattavasti viimeksi kuluneiden vuosien aikana.

Ammattikalastuksen saalis pyörii arviolta 50 - 60 tonnin paikkeilla. Muikkusaaliiksi arvioidaan noin 40 - 45 000 kg/vuosi.

6. ISTUTUKSET

Istukkaiden hankinta on kilpailutettu ja niistä on tehty hankintasopimukset aina moneksi vuodeksi kerrallaan. Kalastusalue ja osakaskunnat hankkivat istukkaat yhteishankintana. Yhteishankinnalla säästyy hankinta- ja kuljetuskustannuksia, ja näin ollen istukkaita on saatu suurostajan hinnoilla ja rahtivapaasti.

Kalastusalueen vesiin on viime vuosina istutettu kalastusalueen ja osakaskuntien varoilla kuhaa, planktonsiikaa, harjusta, järvilohia sekä järvitaimenta (yht. n. 160 000 kpl / vuosi). Virtavesiin (lähes kaikki Myllykoskeen) on istutettu myös järvitaimenen silmäpisteasteella (40 700 kpl) olevaa mätiä. Vuosien 2007 - 2010 istutukset liitteessä 3. (liite 3)

7. KALASTUSALUEEN TALOUS

Esimerkkinä vuoden 2010 tiedot taloudellisesta toiminnasta.

Tulot

Keski-Suomen ELY-keskus myönsi vuonna 2010 kalastusalueelle toimintarahaa 9 062 euroa. Vesialueiden omistajakorvauksia kalastusalue sai vuodelta 2009 yhteensä 5 181 euroa, josta 4 530,77 euroa jäi kalastusalueen käyttöön.

Läänikohtaisia viehelupatulaja vuodelta 2008 Keski-Suomen ELY-keskus tilitti 6 151 euroa, josta 6 040,92 euroa jäi kalastusalueen käyttöön. Kalastusalueen yhteisaluelupia myytiin 6 832,56 euron arvosta.

Menot

Saaduista omistajakorvauksista kalastusalue jakoi kolmelle osakaskunnalle 650,23 euroa. Omistajakorvauksista 4 530,77 euroa käytettiin osakaskuntien vesialueille tehtyihin istutuksiin ja vesienhoitotyöhön.

Läänikohtaisista viehelupatuloista yhden yli 50 ha:n järjestäytymättömän osakaskunnan osuus 110,08 euroa tallennettiin erityistilille. Osakaskuntien luovuttama 6 040,92 euro käytetään vesialueiden istutuksiin ja vesienhoitotöihin. Kalastusalueen yhteislupatulot (6 832,56 euroa) käytetään kalanistutuksiin ja kalavesien hoitotöihin vuonna 2011.

Kalastusalueen rahoituksen rungon tulevinakin vuosina muodostavat toimintavarat jotka määräytyvät kalastusrasituksen perusteella ja kalatalouden edistämisvaroista (ELY-keskus myöntää harkinnanvaraisesti) sekä osakaskuntien luovuttamista omistajakorvauksista, läänikohtaisista viehelupatuloista ja yhteislupa-alueen tuloista.

KÄYTTÖ- JA HOITOSUUNNITELMAOSA(B)

Tässä osassa arvioidaan edellisen suunnitelman toteutumista tavoitteiden osalta. Tavoitteiden toteutumista on arvioitu mm. kalastusalueen isännöitsijän näkemysten perusteella sekä haastatteleamalla ammatti- ja harrastuskalastajia. Esitetään jatkotoimenpiteitä ja uusia tavoitteita kalastusalueen päätöksenteon tueksi.

8. OSAKASKUNTATOIMINTA

Suonteen kalastusalueella 29 osakaskunnasta kuusi on kooltaan alle 100 hehtaaria. Pienien kalastuskuntien ongelmina ovat usein puutteelliset henkilö- ja talousresurssit, minkä vuoksi toimintojen ylläpito on hankalaa. Myöskään kalastusta ja kalavesien hoitoa ei täysin voida järjestää kalastuslain ja -alueen edellyttämällä tavalla.

Osakaskuntien toimintojen yhdistäminen aktivoi osakaskuntatoimintaa sekä tuo alueellista yhtenäisyyttä. Osakaskunnat voivat halutessaan myös siirtää toimintansa kalastusalueelle, jonka vastuulle jää lakisääteiset tehtävät.

Tavoite

Tulevan suunnittelukauden yhtenä tavoitteista voidaan pitää osakaskuntien yhdistymistä vesialuekohtaisesti. Hallinnollisesti järkevintä Suonteen kalastusalueella osakaskuntien yhteenliittyminen tapahtuisi vesialuekohtaisesti. Alueen vedet ovat jakautuneet kalastuksellisesti sekä kalataloudellisesti luonnollisesti osa-alueiksi.

Osa-alueet muodostaisivat kalastusalueen sisään oman hoitoalueensa, joille laadittaisi osa-aluekohtainen käyttö- ja hoitosuunnitelma. Osa-alueiden suuntalinjat olisivat kuitenkin yhteneviä kalastusalueen käyttö- ja hoitosuunnitelman päälinjoja mukaillen, vaikka toimisivatkin melko itsenäisesti.

Suosittelvat osa-aluejaot olisivat:

- 1 Kämpinselkä
- 2 Hautoselän alueet Ollinsalmeen asti
- 3 Pohjois-Suonteen ja Iso Säyнетjärven alue
- 4 Viherinjärven, Puttolanselän ja Angesselän vesialueet

9. KALASTUSJÄRJESTELYIHIN LIITTYVÄT SUOSITUKSET

9.1 Ohjeita päätöksen tekoon

Kalakantoja tehokkaasti, kestävästi ja monipuolisesti hyödyntävän kalastuksen perusedellytyksiä ovat mm. monipuolinen kalasto, kalaston suojeleminen, riittävä kutukanta sekä suunnitelmallinen kalavesien hoito- ja kalastusjärjestelyt. Kaikki tekijät ovat tärkeitä ja toisiinsa yhteydessä.

Kalastusrajoitusten perimmäisenä tarkoituksena on kalakantojen säilyttäminen elinkelpoisina ja kalatuoton lisääminen. Ne ovat perusteltuja, jos kalastus verottaa kalakantoja liian voimakkaasti tai vääristyneesti. Silloin kalojen lisääntyminen voi vaarantua kutukannan pienenemisen ja rajallisten lisääntymisaluiden vuoksi. Tämä yleensä tarkoittaa sitä, että istutukset eivät ole onnistuneet odotetulla tavalla.

Kalastusalueen ja osakaskuntien tekemien kalastusrajoitusten tai määräyksien on oltava tavoitteellisia ja todelliseen tarpeeseen perustuvia. Kalastusta ohjattaessa tulee myös ottaa huomioon kalastajaryhmät ja vesialueiden yhtenäisyys.

Tavoite

Tavoitteena tulee pitää koko kalastusalueella yhtenäistä päätöksentekoa ja määräyksien perusteltua toimeenpanoa. Kalastusalueen tulee eritellä vesialueet joihin voidaan soveltaa kalastusalueesta poikkeavia tavoitteita. Esim. pienten ja syrjässä pääjärvistä olevien osakaskuntien kalastuksen järjestämiseksi ei ole järkevää asettaa esim. solmuvälirajoituksia siinä mittakaavassa mitä pääjärvillä on käytössä.

9.2 Kalaston suojelu

Sysmän reitin yläosan merkittävimmät virtavesialueet, Joutsan Myllynkoski ja Viherinkoski, ovat tärkeitä vaelluskalojen lisääntymis- ja poikastuotantoalueita Myllynkoski onkin kunnostuksen jälkeen entistä tärkeämmässä asemassa taimenkantojen luonnollisen lisääntymisen kannalta. Myllynkoski on rauhoitettu kalastusalueen päätöksellä kaikenlaiselta kalastukselta ja varattu lohikalajien poikastuotantoalueeksi. Suontee on järvitaimenen tärkein syönnösalue.

Suonteen kalastusalueella kalakantojen suojelu koskee pääosin järvitaimenta, mutta hoitotyö auttaa muitakin petokalalajeja. Tämä tulee ottaa huomioon ohjattaessa suunnittelun alueen kalastusta ja istutuksia sekä turvattaessa taimenen vaellusväyliä. Suojelukäsite ei ole ristiriidassa kotitarve-, virkistys- ja urheilukalastuksen kanssa; kyse on enemmänkin niiden yhteensovittamisesta.

9.2.1 Kalankulun turvaaminen

Verkkokalastuksen järjestäminen suosituksien mukaisilla tavoilla turvaa pääreitillä melko hyvin vaelluskalojen kulun. Niiden lisäksi kalastus voidaan tarvittaessa kieltää kalan kulun kannalta tärkeillä paikoilla, kuten kapeissa salmissa

Yhdenkin kalastuskunnan ratkaisut kalastuksen järjestämisessä voivat olla menestyksekkäitä kalakantojen luontaiselle lisääntymiselle. Esimerkiksi taimenen vaellusreitillä kapeikon tehokas kalastus voi estää harvojen sukukypsien kalojen pääsyn kutujokeensa.

Tavoite

Kalastusalueen tulee jatkossakin määrittää etenkin taimenen vaellusreitit ja kulkutiet syönnösalueelle sekä lisääntymisalueille yhdessä osakaskuntien kanssa. Yhteistyön tuloksena saadaan parhaiten selville kalan liikkeet em. asioissa, sekä voidaan laatia tarvittavat toimenpiteet.

9.2.2 Kalojen alamitat ja rauhoitusajat

Pelkät alamitat eivät turvaa kalojen lisääntymistä, vaan myös itse kalastusta on suhteutettava kalojen elinkierron mukaan. Alamitan nostamista voidaan perustella biologisten syiden lisäksi myös kalastajien yhdenvertaisuudella ja pyyntimenetelmien tasa-arvoistamisella. Se on ajankohtaista erityisesti silloin, kun osakaskunnissa ja kalastusalueella on tehty päätöksiä verkkokalastuksen ohjaamisesta mm. suunnitelman ja kalastusalueen muiden suosituksien mukaisesti.

Toteutuneet

Suonteen kalastusalue on määrännyt koko vesialueelleen seuraavat kalojen ja ravun alamitat; harjus 35 cm, kuha 45 cm ja rapu 10 cm. Lisäksi järvitaimenen

ja -lohen alimitaksi on määrätty 55 cm Suonteella, Viherillä, Puttolanselällä ja Angesselällä. Muilla vesialueilla on voimassa kalastuslain mukaiset taimenen (40 cm) ja järvilohen (40 cm) alimitat.

Ravustus on kielletty 31.10. 2010 asti seuraavissa järvissä: Hirvijärvi, Iso Säynätjärvi, Laitjärvi ja Iso Suojärvi. Kalastusalueen hallituksen tulee määrätä näille järville ravustuskielto vuoden 2015 loppuun saakka ja purettava kielto viimeisten ravustuskieltovuosien osalta, mikäli rapukannat kehittyvät pyynnin kestäviksi.

Kalastuslakiin perustuvat kiellot:

Lohi ja siikapitoiset vesistöt, joiden koski- ja virtapaikoissa jokamiehen-oikeuteen perustuva onkiminen ja pilkkiminen sekä lääninkohtaisella viehekalastuskortilla kalastaminen on kielletty (KL 8§).

Järvi- ja purotaimen on rauhoitettu joessa, purossa, koskessa ja virtapaikassa syys-, loka- ja marraskuun ajan kuitenkin siten, että niiden pyynti vavalla ja uistelemalla on näissäkin vesissä syyskuun kymmenenä ensimmäisenä päivänä ja marraskuun 15 päivän jälkeen sallittu.

Harjus on rauhoitettu huhti- ja toukokuun kuitenkin siten, että pyynti vavalla ja uistimella on sallittu.

Rapu on rauhoitettu 1.11. - 21.7. klo 12.00

Alueella on myös osakaskuntia, jotka ovat itse omilla päätöksillään rauhoittaneet tärkeitä kalojen lisääntymis- ja istutusalueita kalastusalueen päätösten lisäksi.

Tavoite

Määrätyt päätökset ovat osakaskuntienkin mielestä tarpeellisia ja hyödyllisiä, joten niiden voimassaoloa ei tule muuttaa vaan jatkaa edellisen päättymisestä alkaen. Alamittoja ei ole syytä nykyisestä muuttaa. Kalastusalueen tulee tarkastella alamittapäätöksiä siinä tilanteessa, että kalastusalueen kalastossa tapahtuu jotain, millä perusteella määräyksien noudattaminen ei enää ole tarpeellista. Määrättyjä alamittoja tulee myös valvoa tehokkaasti.

Osakaskuntien tulee omilla päätöksillään vaikuttaa siihen, että vaelluskalat saavat vapaasti liikkua vaellus- ja syönnösreittejensä ilman esteitä. Istutusalueet tulee rauhoittaa kaikelta luvanvaraiselta kalastukselta määräaikaaisesti kahdeksi (2) viikoksi istutuspäivästä lukien.

9.3 Verkkokalastus

Kalastuksen järjestäminen on ”helppoa” sellaisissa järvissä, missä siikakanta on heikko tai se puuttuu kalastosta. Silloin voidaan kalastaa yksinomaan petokalojen ehdoilla asettamalla verkon silmäkoolle tietty alaraja, jolloin ns. välikoon verkot jäävät tarpeettomiksi. Kalastuksen järjestäminen on kuitenkin hankalaa, jos samassa järvessä elää elinvoimainen siika- ja petokalakanta. Alueelliset ja kalastaja- ryhmäkohtaiset kompromissit ovat silloin tarpeellisia.

Kalastuksen järjestämistä yhdenmukaisin periaattein vaikeuttaa myös omistussuhteiltaan rikkonaiset vesialueet, tai jos siellä toimii useita pieniä

osakaskuntia.

9.3.1 Verkkokalastussuositukset

Kalastusjärjestelyihin liittyvät rajoitukset pyritään kohdistamaan mahdollisimman tarkasti turhia rajoituksia välttäen. Ne eivät sulje pois yhdenmukaisia kalastussäädöksiä laajoilla vesialueilla, jos tämä periaate on päätöksen teossa otettu huomioon.

Kalastusjärjestelypäätöksiin voidaan tehdä ajallisia, paikallisia ja kalastajaryhmäkohtaisia muutoksia. Tämä koskee erityisesti kalojen talvipyyntiä, kutupyyntiä ja -rauhoitusta, ELY-keskukseen rekisteröityneitä ammattikalastajia (ammatin toimeentulon turvaaminen) ja vesistön kunnostustoimia.

Toteutuneet

Kalastusalueella on verkkojen silmäkorajoitukset ja -pyyntirajoitukset toteutuneet suunnitelmien mukaisesti. Solmuväliltään 31-54 mm:n verkkojen käyttö on kielletty 1.10. - 30.4. Suonteella, Viherillä, Angesselällä ja Puttolanselällä yli 6 metriä syvässä vesistökohteissa. Kielto on voimassa vuoden 2012 loppuun asti.

Verkkokalastus Joutsan osakaskunnan (172:402:876:3) vesialueilla on kielletty ajalla 15.8. - 15.11. alueella joka alkaa 200 metriä kantatie n:o 4:n länsipuolelta ja jatkuu Myllykosken yläpuolella sijaitsevan Viheriin kuuluvan lahdensuun tasolle.

Solmuväliltään alle 55 mm:n verkkojen käyttö on kielletty samalla vesialueella läpi vuoden. Kiellot ovat voimassa vuoden 2012 loppuun asti.

Viherinkosken Myllynkoskea vastaavat verkkokalastusrajoitukset alkavat 200 metriä Viherinkosken maantiesillan alapuolisilta vesialueilta ja ulottuu Linnasaaren pohjoiskärjen tasolle.

Tavoite

Kalastusalueen tulee ehdottomasti jatkaa kalataloudellisiin näkökohtiin vedoten nyt voimassa olevia ja tai päättyviä määräyksiä ja rajoituksia edellä mainituilla osilla vuosien 2013-2017 ajaksi. Tämän suunnitelmakauden aikana (2011-2015) tulee solmuvälirajoitus nostaa 31-59 mm:iin vuosien 2013-2017 väliseksi ajaksi. Näin ollen kalastusalueella on valmius päätöksentekoon seuraavan suunnitelmakauden alkaessa.

Verkkokalastajien suositellaan huomioivan tämä kalanpyydyksiään uusiessaan sekä pitää tätä suosituksena meneillään olevalla suunnitelmakaudella.

Vähäisen verkkokalastuksen lisäämiseksi yhtenä kalastusalueen ja osakaskuntien tavoitteena tulee pitää järvi-kohtaisen yhtenäislupa alueen kehittämistä verkkokalastukseen.

Verkkojen viralliseen merkintään (KL 33 ja 39 §) tulee kiinnittää entistä enemmän huomiota. On kaikille kalastajaryhmille edunmukaista merkata pyydyksensä kalastuslain mukaisella tavalla, väärinkäsitysten ja mahdollisten selkkausten välttämiseksi.

Kaikkia kalastusalueen vesissä seisovilla pyydyksillä, etenkin verkoilla kalastavia kehoitetaan merkitsemään pyydykset selvällä merkillä. Selvänä merkinä pidetään puolitoista metriä pitkää salkoa jonka yläpäässä on neliönmuotoinen vähintään 30 senttimetriä korkea ja leveä lippu.

Pintaverkoissa on käytettävä samanlaista salkoa, mutta salkojen yläpäässä tulee olla kaksi 30x30 cm:n lippua.

Ammattikalastusta häiritsevien nuotta-apajien verkottamiseen tulee kiinnittää huomiota etenkin heinä- ja elokuussa tiedottamalla verkkokalastajille sekä muille kalastajaryhmille apajien sijainnista. Ammattikalastajien toimeentulon turvaamiseksi apajien tulee olla kalastettavissa ammattikalastuksessa käytettävillä pyyntivälineillä muiden kalastajaryhmien pyydyksistä huolimatta.

Osakaskuntien tulee omilla päätöksillään ohjeistaa verkkokalastajia siitä, että ammattikalastajien toimeentulon turvaamiseksi verkkokalastus nuotta-apajilla on suotavaa ainoastaan perjantai-illan kello 20.00 ja sunnuntai-aamun kello 9.00 välisenä aikana.

9.4 Katiskakalastus

Katiskakalastus perinteinen suomalainen kalanpyydys ja se soveltuu erittäin hyvin sekä ruokakalan pyyntiin että hoitokalastukseen. Katiskan eräs tärkeä etu on se, että pyydys soveltuu sekä avovesikauden kalanpyyntiin että talviseen jäänaluspyyntiin.

Hoitokalastuksessa katiskaa osaavat käyttää myös tavalliset kesämökkiläiset ja muut pienpyytäjät. Katiskalla voidaan vähällä vaivalla harventaa liian runsaaksi käyneitä särkikala- ja ahvenkantoja. Katiskapyynnin yleistymisen parantaa järvien kalastuksellista arvoa. Kalastuslain määräämät sekä kalastusalueen erikseen määrittämät alamittaiset kalat tulee välittömästi palauttaa takaisen veteen.

Tavoite

Kalastusalueen katiskakalastus tulee järjestää siten, että kaikki alle 18-vuotiaat saavat kalastaa yhdellä katiskalla ilman korvausta. Kalastusalue voi antaa (vuokrata) hallitsemiaan katiskoita osakaskuntien käyttöön kalavedenhoito-tarkoituksiin ilman korvausta.

Suosittelavana voidaan pitää, että kaikilta kalastusalueella kalastusoikeuden omaavilta harrastuskalastajilta katiskakalastus vapautettaisiin luvanvaraisuudesta mahdollisuuksien mukaan koko kalastusalueen alueella, mutta vähintään Pohjois-Suonteen alueella sekä alueilla joissa vähempiarvoisen kalaston määrää tarvitsee vähentää. Tämä ei koske kalastuskielto, yms. alueita. Osakaskunnat voivat antaa pyydysmerkin/t korvauksetta katiskakalastajan käyttöön. Mikäli osakaskunnalla ei ole käytössä pyydysmerkkejä, tulee pyydyksen paikkaa osoittavaan merkkiin, koho tms. liittää pyydyksen omistajan yhteystiedot.

Katiskakalastus on mitä parhainta ”jokamiehen” suorittamaa kalaveden hoitoa. Katiskalla saadaan kalastettua ranta-alueita, joihin muut pyyntivälineet eivät hyvin sovellu. Näin saadaan poistettua vähempiarvoista kalaa etenkin keväisin

ja jopa 100 kiloa kesässä/katiska.

9.5 Viehekalastus

Kalastusalueella vapakalastusta tulisi suunnata monipuolisesti useampiin vähemmän kalastettuihin järviin ja lampiin. Samalla kalastus suunnataan erityisesti luontaisesti uusiutuviin kalalajeihin kuten, hauki ja ahven.

Saalistilastojen ylläpitämiseksi tärkeää on laatia luvanostajille kyselylomake, jossa selvitetään saaliin määrää vesialuekohtaisesti. Näin saataisiin viehekalastajien saalistiedot mahdollisimman luotettavasti ja heti kalastuskauden jälkeen koottua kalastusalueen käyttöön ja otettua huomioon tulevien vuosien suunnitteluun viehekalastuksen kehittämisessä sekä istutussuunnitelmissa.

Luvanmyyntirekisterin perustaminen ja ylläpitäminen viehekalastusluvan ostaneista, niin myös kaiken muun kalastuksen yhteydessä, kuuluu kalastusalueen rutiininomaiseen toimintaan.

9.5.1 Yhtenäisluvut

Suonteen kalastusalueen osakaskunnat ovat luovuttaneet vuosittaiset viehekalastustulot lähes kokonaisuudessaan kalastusalueen käyttöön. Saaduilla varoilla kalastusalue on suunnitelmallisesti istuttanut kaloja ja rahoittanut lupa-alueilla muita kalavesien hoitotoimenpiteitä. Kalastusalueet voivat vähentää arvonlisäveron menoistaan, jolloin hoitotoimenpiteistä voidaan vähentää 23 %. Suonteen kalastusalue on ALV-velvollinen.

Suonteen kalastusalueen viehekalastuksen yhtenäislupa-alue käsittää koko Suonteen, Puulan Siikaveden, Viherinjärven sekä pääosiltaan Angesselän ja Puttolanselän, joilta vain Heikkilän ja Puttolan osakaskunnat eivät kuulu yhtenäislupa-alueeseen.

Tavoite

Kalastusalueen tulee kehittää ja luoda alueensa keskeisille paikoille uusia veneenlaskupaikkoja, sekä niihin liittyviä rakenteita (esim. roskankeräyspiste, kalan perkauspaikka jne.). Tavoitteena tulee myös pitää sitä, että Heikkilän ja Puttolan osakaskunnat kiinnostuisivat alueidensa liittämistä viehekalastuksen yhteislupa-alueeseen. Näin alue laajenisi täysin yhtenäiseksi, jolloin viehekalastus alueella olisi helpommin hallittavissa, esim. kalaveden hoito sekä kalastuksen ja rajoitusten valvonnat.

Suontee-järvi on saarten ja salmien pirstoma vesialue, jonka vuoksi järvestä on erittäin paljon kapeikkoja, jotka ovat verkkokalastajien suosimia kalastuspaikkoja. Vetouistelu enempiä kuin kuutta (6) viehettä käyttäen on tällaisilla kalastusvesillä vaikeaa ja saattaisi aiheuttaa riitatilanteita verkko- ja viehekalastajien välille. Kalastusalue on neuvotellut osakaskuntien kanssa sopimukset, jotka oikeuttavat yhtenäisluvalla kalastavien venekuntien käyttää kalastettaessa samanaikaisesti enintään kuutta (6) viehettä ja kuutta (6) vapaa tai syväjää. Verkko- ja viehekalastajien keskinäisen sovun säilymiseksi yhtenäisluvan ehtoja ei saa muuttaa nostamalla vapa/viehemäärää nykyisestä kuudesta (6).

Luvan ehdot, hinnat ja myyntipaikat vuonna 2011. (liite 4).

9.5.2 Läänikohtainen lupa

Vuonna 1997 läänikohtainen viehekalastuslupa astui lakiteitse voimaan. Nyt yhdellä vavalla sekä vieheellä voi kalastaa koko läänin alueella. Vetouistelussa voi lisäksi käyttää painoviehettä tai syväääjää.

Virallisten läänirajojen poistuttua, tulee viehekalastuksessa kuitenkin noudattaa entisiä lääninrajoja, mistä johtuu, että Suonteen järvellä Hirvensalmen ja Pertunmaan alueilla tarvitaan Itä-Suomen läänilupa ja Joutsan puoleisilla vesialueilla Länsi-Suomen läänilupa.

Suonteen yhtenäislupa oikeuttaa kalastamaan kaikkialla Suonteen järvellä entisestä lääninrajasta riippumatta. (Kalastuslain kokonaisuudistus saattaa muuttaa viehekalastusmääräyksiä.)

Toteutuneet

Lääninkohtaisten viehelupamaksut jäävät kalastusalueen käyttöön. Näillä varoilla kalastusalue ostaa ja istuttaa kaloja osakaskuntien vesialueille. Samoilla varoilla hoidetaan vesialueita poistamalla vesistöistä toisarvoista kalaa nuottaamalla, hoitopauneteilla sekä katiskapyynnillä.

9.6 Ammattimainen kalastus

Ammattimaiseen kalastukseen soveltuvilla vesillä (erityisesti Suonteella) on tarvetta yhtenäistää osakaskuntien lupakäytäntöä.

Tavoite

Ammattimaisen kalastuksen edellytyksenä on riittävän laajat ja yhtenäiset pyyntialueet. Pyyntiä harjoittaville tulee myöntää muita kalastajaryhmiä vapaammat oikeudet käyttää monipuolisesti verkkoja, nuottaa sekä loukkupydyksiä.

Kalastusalueen tulee tukea ammattikalastusta neuvottelemalla vesialueiden omistajien kanssa lupa-alueista ja yksiköistä. Tarvittaessa voidaan muodostaa myös erityinen ammattikalastusalue samaan tapaan kuin viehekalastuspuolella on tehty.

Ammattikalastukseen soveltuu parhaiten Suontee-järvi. Kalastus- ja matkailuyritysten puitteissa myös alueen muut järvet soveltunevat kalastus- ja matkailuyritysten toimintaan.

Ammattikalastajille lupa tulisi myöntää vähintään viideksi (5) vuodeksi kerrallaan.

Tämän hetkisen tilanteen mukaan kalastusalueelle ei ole tarvetta myöntää paikkakunnan ulkopuolisille kalastajille lupaa varsinaisen ammattikalastuksen harjoittamiseen. Ennen ulkopuolisten luvansaantia tulee alueella jo toimivien ammattikalastajien ja kalastus- ja matkailuyritysten toiminta turvata sekä kehittää edelleen.

9.7 Kalastusmatkailu

Kalastusmatkailulla tarkoitetaan kalastuksen harrastamista matkailun yhteydessä muualla kuin koti- tai kesäpaikan läheisillä pyyntivesillä. Samoin kaikki yritystoiminta, joka saa kokonaan tai osittain toimeentulonsa tarjoamalla matkailuun liittyviä kalastuspalveluita käsitetään kalastusmatkailuun kuuluvaksi.

Kalastusmatkailun perusedellytyksiä ovat kalastusoikeus- ja lupakysymykset, kalavesien käyttö ja hoito, oheispalvelut, tuotekehitys ja markkinointi (Anon. 2001).

Kalastuspalveluita, ja näin ollen myös asiakkaita voidaan jakaa kolmeen eri kategoriaan: *peruspalvelut*, *kalastustuotteet* ja *kalastuspalvelut*, jotka ovat suunnatut kalastusmatkailijoille (Nurmi 2004).

Peruspalveluiden kohderyhmä ovat lapsiperheet, ryhmät ja yksittäiset matkailijat. Tämän palvelun tarkoituksena on järjestää asiakkaiden omatoiminen kalastusmahdollisuus mahdollisimman helpoksi. Asiakkailta on mahdollisuus saada käyttöönsä kalastusvälineitä, vene, pelastusliivit ym.

Kalastustuotteiden kohderyhmät ovat ryhmät, yritykset, leirikoulut ym. Tuotteet voivat olla esim. kalaleiri, kalastusristeily ym. Tämä kalastuspalvelu voidaan laskea ohjelmapalveluksi jotka yleensä vetää opas.

Kalastusmatkailijoille suunnattujen kalastuspalveluiden kohderyhmänä ovat kalastuksen harrastajat kotimaassa. Nämä asiakkaat ovat vaativia ja tulevat yrityksen asiakkaaksi sen kalastuksellisten ominaisuuksien ansiosta.

Tavoite

Paikallista työllisyyttä edistetään helpottamalla kalastuslupien myöntämistä kalastus- ja muille matkailualan yrittäjille. Etenkin kalastusmatkailussa tarvittavat luvat tulee hinnoitella edellisenä vuotena tai useammaksi vuodeksi eteenpäin, jotta yrittäjä voi markkinoida tuotettaan ennen matkailukauden alkua.

Kalastusalueen tulee selvittää alueellaan ainakin seuraavat asiat kalastusmatkailua silmällä pitäen:

- kalastusoppaan/-oppaiden tarve kartoitetaan sekä valitaan mahdolliset oppaat
- luetteloidaan kalastusmatkailijoille soveltuvat majoitus- ja ravitsemistilat, sekä "valmiit" palvelut jotka liittyvät ja soveltuvat kyseiseen toimintaan
- nettisivustojen luominen ja ylläpitäminen edellisten palveluiden markkinointiseksi.

9.8 Valvonta

Kalastusalue on nimittänyt n. 30 käräjäoikeuden vahvistamaa valantehnyttä kalastusvalvojaa. Osakaskunnilla kalastusvalvojen määrä vaihtelee suuresti. Valvonnan tehokkuus ja valvontakertojen määrä vaihtelee sen mukaisesti. Kalastuksen valvonnassa ei ole esiintynyt osakaskuntien mukaan ongelmia. Tosin valvontakin on enemmän satunnaista kuin järjestelmällistä.

Tavoite

Valvonta näkyy vesillä. Kalastusalueen asettamien valantehneiden kalastusvalvojen tulee valvoa, että kalastusta koskevia säännöksiä ja määräyksiä noudatetaan sen mukaan kuin kalastuslaissa säädetään. Heidän tulee myös erityisesti valvoa kalastusalueen antamia määräyksiä. Osakaskuntien kannattaa tehdä yhteistyötä naapuriosakaskuntien kanssa ja järjestää tehoiskuja kummankin vesialueille. Olisi suositeltavaa että osakaskunnan valvojan mukaan tulisi kalastusalueen valvoja.

Valvontaiskut ja -ajat tulee suunnitella etukäteen jolloin tehokkuus parantuu. Valvontaa tulee suorittaa kalastuksen sesonkiaikaan useammin ja esim. silloin kun siihen ilmenee erityistä tarvetta. Satunnainen valvonta sopii parhaiten niinä aikoina kun kalastus on vähimmillään.

10. HOITOSUUNNITELMA

Kalavesien yleisimpiä hoitotoimia ovat olleet kalaistutukset. Niiden perimmäisinä tavoitteina ovat mm. vesistöjen kalatuoton lisääminen, kalastusmahdollisuuksien parantaminen sekä vesien likaamis- ja säännöstelyvahinkojen kompensoiminen. Nykyisin uuden kalalajin tai -kannan kotiuttamista tai mm. emokalojen vesistöstä toiseen siirtämistä tapahtuu harvemmin. Jokaiseen rapuistutukseen tarvitaan myös erillinen lupa raputautien leviämisen torjumiseksi.

10.1 Kalakantojen hoito.

Suonteen kalastusalueen tavoitteena on edistää osakaskuntien ja kalastusalueen yhteistoimintaa kalavesien hoidossa. Siihen sisältyy mm. vesistöjen kunnostustoimia, kalaistutuksia ja niiden koordinointi. Yhteistoinnilla kaloja istutetaan enemmän, kuljetuskustannukset vähenevät, istutustoiminta helpottuu ja istutukset ovat kannattavampia. Osakaskunnat jättävät läänikohtaisen viehেলuvan omistajakorvaukset kalastusalueelle, joka käyttää ne istutuksiin tai muihin sovittuihin hoitotoimiin. Ne tehdään vuosittain järvi- tai vesialuekohtaisesti; istutusalueita vaihdellaan tehdyn sopimuksen tai tarpeen mukaisesti.

Täysin erillään sijaitsevat kalastuskunnat voivat luonnollisesti itsenäisesti toteuttaa kalavesien hoitoaan, mutta käyttö- ja hoitosuunnitelman suositukset ja tavoitteet huomioon ottaen.

Tässä suunnitelmassa ei esitetä yksityiskohtaisia istutussuunnitelmia. Siihen ovat perussyynä huono taustatieto suunnittelualueen (mm. kalojen kasvu, vaellukset), istutuksista ja niiden tuloksellisuudesta sekä järvien pinta-aloista.

Tavoite

Suonteen kalastusalue seuraa ja ohjaa kalavesien hoitoa mahdollisimman reaaliajassa. Kalakantojen hoito-ohjelman täydentämiseksi kerätään lisää tietoa istutuksien tuloksellisuudesta ja istutukset kirjataan istutuspöytäkirjaan. Kalastusalue suunnittelee kalastuskyselylomakkeen, joka annetaan luvanostajalle ja pyydetään palauttamaan vastauslaatikkoon tai postin välityksellä esim. isännöitsijälle.

Kalastusalue selvittää siikojen, kuhien ja taimenten kasvua ja ravinnonsaantia etenkin Suonteella, mutta resurssien mukaan myös muilta järvilta jonne

istutetaan siikaa, kuhaa tai taimenta. Tämän jälkeen voidaan tehdä tarkempia, järviakohtaisia istutussuunnitelmia kyseisten kalalajien kohdalla.

Kalastusalue suorittaa vuosittain tapahtuvalla yhteishankinnalla omat sekä alueen osakaskuntien tarvitsemat kalanpoikaset. Kalanpoikasten tuottajat kilpailutetaan ja suurten kertahankintojen etuina saavutetaan huomattavia säästöjä mm. kuljetuskustannuksissa. Näin saavutetaan parempilaatuisia istukkaita sekä yhtenäinen ja suunniteltu istutuslinja koko alueella.

10.1.1 Istutussuosituksia

Istutuksen tuloksellisuus on yleensä vesialuekohtainen. Siihen vaikuttavat monet paikalliset tekijät, joista kalastus on ehkä tärkein. Tärkeää on myös se, että istutuksissa käytetään riittävän kokoisia, hyvälaatuisia ja terveitä poikasia.

Yleisesti ottaen sopivia istutusmääriä laskettaessa on vältettävä liian tiheitä istutuksia, etteivät kannat kääpiöityisi ja että ravintoa olisi kaikille istukkaille tarpeeksi. Lisäksi on otettava huomioon kullekin kalalajille soveltuvan vesialueen pinta-ala, ei järven kokonaispinta-ala.

Taimen Oy:n kalanviljelylaitoksella on ollut kalatalousvelvoite. Velvoitteena on istutettu vuosittain laitoksen vaikutusalueelle 300 kpl 2-vuotiaita, vähintään 20 cm mittaisia taimenen poikasia Keski-Suomen ELY-keskuksen hyväksymällä tavalla tai näiden rahallista arvoa vastaavasti muita kalatalousviranomaisen hyväksymiä kaloja. Taimen Oy on hakenut uutta ympäristölupaa, joka saattaa muuttaa (kiristää) nykyisiä päästöoikeuksia aivan lähivuosina. (Itä-Suomen ympäristölupavirasto 2004).

10.1.2 Järvitaimen

Taimenen istutustiheys on sovitettava tärkeimpien ravintokohteiden, muikun ja kuoreen määrään. Suositeltava istutusmäärä on 1-5 kpl/ha 2-vuotiaita istukkaita. Taimenistutusten keskimääräinen tuotto on noin 300 kg/1000 istukasta, mutta se vaihtelee esim. syönnösalueen ravintotilanteen, istukkaiden koon ja kalastuksen mukaan. (Salminen, Böhling 2002.)

Tavoite

Järvitaimenta istutetaan etupäässä Suonteeseen Ollinsalmen etelä - itäpuolisille vesialueille. Käytettävien istukkaiden tulee olla 2-vuotiaita ja eväleikattuja.

RKTL:n tekemien Carlin-merkkitutkimusten perusteella taimenen kasvu on erittäin nopeaa. Kaikki saaliiksi saadut merkkikalat ovat pysyneet Etelä-Suonteella eivätkä ole lähteneet vaeltelemaan.

Taimenen luontaisen lisääntymispaikan vaikutusalueena ovat Viherinjärvi, Puttolanselkä ja Angesjärvi ovat luonnollisia taimenen istutusalueita ja soveltuvat lisääntymisalueiden ja luontaisen vaellusreitit takia hyvin istutusalueiksi.

10.1.3 Järvilohi

Järvilohen istutuksissa tulee olla maltillinen. Ennen suurempia istutuksia tulee järvilohen vaelluskäyttäytyminen (Carlin-merkintä / takaisin saanto) ja kasvu selvittää Suonteen etelä - itäpuolisilla vesialueilla. Ennen tätä toimenpidettä suositellaan järvilohen istutuksen (mikäli järvilohi-istutukset katsotaan aiheellisiksi) sisältyvän taimenen istutuksiin siten, että istutettavasta lohikala määrästä järvilohen osuus on maksimissaan 1/3 koko istutusmäärästä. Järvilohen istutuksiin soveltuvia alueita on Suonteen etelä - itäpuolinen alue.

Tavoite

Järvilohen ottaminen mukaan istutusvalikoimaan on ollut aiheellista monestakin syystä. Taimenen ja lohen ravinnonkäyttö ja elinalueet poikkeavat jonkin verran toisistaan, istutuksista saatava optimituotto nousee korkeammaksi kuin vain toista lajia istuttamalla. Monipuolinen lajisto lisää etenkin uistelukalastusta, joka tuo tuloja alueelle verkkokalastuksen vähentyessä.

Lohikala-istutusten yleisenä tavoitteena on nähtävä eri kalastajaryhmien palvelu. Ulapan syönnösalueilla päälly- ja välivedessä viihtyvän järvilohen istutukset hyödyntävät parhaiten juuri vetouistelijoita kun taas useammin rantoja lähestyvän ja pohjassa koukkaavan järvitaimenen istutuksista pääsevät selvemmin nauttimaan verkko- ja heittokalastajat.

10.1.4 Kuha

Kuhalle hyvin sopiviin järviin tehdyt istutukset ovat parhaimmillaan tuottaneet yli 100 kilon saaliin tuhatta istukasta kohti. Kuhaistukkaan koko vaikuttaa selvästi istutustulokseen. Istutuskokeissa 8-9 cm:n pituisilla poikasilla on saatu moninkertainen tulos 6-7 cm:n pituisiin poikasiin verrattuna. Kuhaistutuksissa 50 kilon saalis tuhatta istukasta kohti riittää kattamaan istutuskustannukset, mikäli poikasen kappalehinta on 20 senttiä ja saaliiksi saadun kuhan kilohinta 4 euroa/kg. Kuhaistutuksiin liittyy vaikeasti rahassa arvioitavia hyötyjä, kuten vapaa-ajan- kalastuksen ja matkailukalastuksen hyödyt sekä kalakantojen ylläpito. (Anon. 2004.)

Kuhan istutusmääräksi suositellaan 15-20 kpl / ha riippuen vesistöstä. Istukkaana tulee käyttää 1-kesäisiä poikasia (Salminen, Böhling 2002). Istutuksia tehdään pääasiassa keskisuuriin tai suuriin järviin.

Tavoite

Kuhaistutuksilla pyritään vahvistamaan ja ylläpitämään luonnossa lisääntyviä kalastettavia kantoja.

Kuhaa voidaan istuttaa sellaisiin vesiin joissa sen on todettu menestyvän. Kuhaistutuksia ei suositella Etelä-Suonteelle, koska osakaskuntatiedustelun perusteella kuha ei istutuksista huolimatta menesty siellä.

Ollinsalmen pohjoispuoliset vesialueet sopivat erinomaisesti kuhaistutuksiin. Siellä on todettu kuhakantojen lisääntyvän luontaisesti siitä alkaen, kun kuhan alamitta nostettiin 45 cm:iin.

10.1.5 Siika

Yksikesäisten siianpoikasten istutuksista saatu saalis vaihtelee 2-250 kg/1000 istukasta, vastakuoriutuneista saatu saalis 0-7 kg/1000 istukasta. Mikäli siianpoikasen hinta on noin 10 senttiä kappale ja siian kalastajahinta 3-4 euroa/kg, riittää 25-35 kilon saalis/1000 istukasta kattamaan istutuskustannukset. (Anon. 2004.)

Siian istutustiheydeksi suositellaan 2 - 20 kappaletta / ha, 1-kesäisiä istukkaita (Salminen, Böhling 2002). Jos siikaa istutetaan runsaasti on sitä myös kalastettava tehokkaasti eli käytännössä käyttäen tiheitä verkkoja. Istutusten ollessa säännöllisiä ja kalastuksen tapahtuessa harvemmillä verkoilla on seurauksena usein siikakannan kääpiöityminen ja istutustuloksen heikentyminen.

Tavoite

Siikaa suositellaan istutettavaksi pienvesiin joissa sen on todettu menestyvän. Suonteen siikaistutukset on hyvä keskeyttää siihen asti kunnes sen kasvu ym. määritykset on saatu toteutettua parhaan siikamuodon löytämiseksi.

Ennen siikaistutuksien jatkamista Etelä-Suonteeseen tulee myös harjusistutusten tuloksellisuus selvittää. Samankaltaisen siikamuodon istuttamista harjuksen kanssa kannattaa välttää mahdollisen ravintokilpailun vähentämiseksi. Siikaa pidetään harjuksen pahimpana kilpailijana.

10.1.6 Harjus

Laji on erittäin tarkka elinympäristönsä suhteen: siellä on oltava paljaita kivikkorantoja, missä kivikon laatu, pohjan kaltevuus ja lähialueiden syvyysuhteet ovat myös tärkeitä. Jokavuotinen istuttaminen ei ole välttämätöntä. Parhaan tuloksen saattaa tuottaa istuttaminen joka toinen tai kolmas vuosi (Salminen, Böhling 2002).

Harjusta ei kannata istuttaa pieniin, mataliin, tummavetisiin ja pehmeäpohjaisiin lampiin, joissa veden fosforin määrä on korkea. Myös särkikalojen, hauen ja ahvenen runsaus lisää harjusistutusten epäonnistumisen riskiä.

Suosittelava istutustiheys 1-kesäisellä harjuksella on 1-3 kappaletta/hehtaari.

Tavoite

Mikäli järviharjuksia halutaan istuttaa, olisi niiden soveltuvuus ja tuloksellisuus kyseiselle vesialueelle selvitettävä. Istutuksissa tulee pitää vuoden tai kahden tauko, jolloin saadaan kasvu ym. asiat selville. Sen jälkeen voidaan tehdä jatkotoimenpidepäätöksiä kyseisen lajin kohdalla. (ks. 9.1.5 Tavoite)

Muut kalat

Muiden kalojen istutuksille kalastusalueella ei ole tämän hetkisen tilanteen perusteella tarvetta.

10.2 Rapukantojen hoito

Ennen rapujen istuttamista on syytä tarkastella vesistön tilaa ja historiaa. Mikäli vesistössä on joskus esiintynyt rapuja, mutta ne ovat sittemmin kadonneet, on syytä selvittää häviämisen syytä. Vasta tämän jälkeen voidaan arvioida rapukannan palauttamismahdollisuuksia. Valtakunnallisen rapustrategian mukaan täpläravun istuttaminen Suonteen kalastusalueen vesiin on kielletty (Anon. 2004).

Tavoite

Kalastusalue osallistuu tulevien vuosien rapuistutuksiin niille alueille jotka sumputuskokeiden perusteella ovat ruttovapaita sekä muille kalastusalueen raputaloudellisesti merkittävälle alueille. Tarkoituksena on saada kestävä ja lisääntymiskykyinen jokirapukanta.

Kalastusalueen ja osakaskuntien on tiedotettava (esim. lupaesitteissä) alueellansa ravustavia henkilöitä täpläravun ja ravun luvattoman siirtämisen vaaroista ja uhkatekijöistä.

10.3 Vesistökuunnostukset

Mahdollisten vesistökuunnostusten on aina perustuttava tarkkaan laadittuihin selvityksiin ennen kuin ryhdytään varsinaisiin toimiin. Tällaisia toimenpiteitä Suonteen kalastusalueella ovat mm. vähempiarvoisten kalalajien tehokalastus, vesikasvien niitot ja ruoppaukset.

Hoitokalastus

Hoitokalastuksen tarvetta esiintyy Pohjois-Suonteella, Viherillä, Iso-Suojärvellä, Angesselällä, Puttolanselällä, Laitjärvellä ja Jääsjärvellä. Eriasteisia ongelmia tuntuu siis olevan kaikilla keskeisillä vesialueilla. Joillakin osakaskunnilla on tarkoitukseen varattuja paunetteja.

Kalastusalueen on oltava mukana omalta osaltaan lähinnä neuvoja ja ohjeita antavana osapuolena. Osakaskuntien on itse hankittava kuunnostushankkeisiin tarvittava rahoitus. Kalastusalue voi myös opastaa ja olla mukana rahanomusten laadinnassa erilaisille viranomaistahoille. Kalastusalue tekee osakaskuntien kanssa tarpeelliseksi katsomistaan hankkeista aloitteita sekä mahdollisesti ottaa rahallisesti osaa niihin hankkeisiin, jotka katsotaan kalataloudellisesti tärkeiksi.

Toinen vaihtoehto vesistökuunnostusten suorittamisessa on se, että osakaskunnat siirtävät tehtävät kalastusalueen hoidettavaksi kalastuslain 64 §:n mukaisesti: "Kun siirtämistä koskeva päätös on tehty, kalastuskunnan ja kalastusalueen kesken suoritetaan selvittely, jossa päätetään tehtävien rajaamisesta ja suorittamistavasta sekä tulojen ja kustannusten jakamisesta. Kalastusalueen tulee ottaa siirrettäväksi päätetyt tehtävät suorittaakseen, mikäli se kalastusalueen hoidon kannalta on tarkoituksenmukaista."

Mikäli päädytään vähempiarvoisten kalalajien tehokalastukseen, on kartoitettava kalakantojen tila ja tehtävä suunnitelma tehokalastuksen järjestämisestä sekä saaliskalojen käytöstä. Tehokalastuksen on oltava alkuvaiheessa erittäin tehokasta ja siinä on käytettävä isoja pyyntivälineitä (nuotat, isorysät ja -paunetit). Kalastusta on jatkettava useamman vuoden ajan nk. jatkohoitona, jolla estetään kalakantojen palautuminen entiselle tasolle.

Eryteisesti Pohjois - Suonteen kalasto on pahoin vääristynyt. Vähempiarvoisten kalojen liiallinen lisääntyminen estää taloudellisesti merkittävien kalalajien luontaisen uudistumisen täysipainoisen toteutumisen.

Jos kuunnostuksen vaikutuksen on tarkoitus näkyä veden laadussa 1-2 vuoden

kuluessa, järkevä saalistavoite on vähintään 50-100 kg/ha vuodessa Etelä- ja Keski-Suomen rehevissä järvissä, joiden veden fosforipitoisuus on alle 50 µg/l. (Ulvi ja Lakso 2005)

Tavoite

Ollinsalmen pohjoispuoliset hoitonuottaukseen soveltuvat ja hoitonuottausta vaativat Suonteen järvioltaan vesialueet ovat laajuudeltaan reilut 5 000 hehtaaria. Tehokalastuksessa poistettavan saalismäärän tulee fosforipitoisuuden perustella olla 45-55 kg/ha/a em. vesialueella. (Ulvi ja Lakso 2005) Kokonais- saalismääräksi tulee n. 225 000 - 275 000 kg/a.

Kalastusalue hankkii toimenpiteille osakaskuntien tuen ja panostuksen talkootyön puitteissa. Laajamittaista kunnostusta suunniteltaessa tulee ja kannattaa ottaa yhteyttä paikalliseen ELY-keskukseen sekä kuntaan ja mahdollisiin muihin yhteistyötahoihin rahoitusten ja yhteistyön aikaansaamiseksi. Rahoitusta ja kiinnostusta talkootyöhän saattaa löytyä myös yksityissektorilta.

Vesistökuunnostuksista sekä niiden aikataulusta on syytä tiedottaa alueen asukkaille sekä kalastajille turhien ennakkoluulojen vähentämiseksi. Hyvä keino tiedottamiseen ovat mm. paikallislehti sekä kalastusluvan yhteydessä jaettava tiedotuslehtinen vesistökuunnostuksista.

Vesikasvien niitto ja ruoppaus

Rantavesien ja lahtivesien umpeenkasvua voidaan torjua ruoppaamalla ja/tai vesikasvien niitolla. Kunnostustyöt edistävät myös mm. vesien virkistyskäyttöä, lisäävät veden vaihtumista sekä luovat kaloille ja linnuille suojapaikkoja ja lisääntymisalueita. Yleensä osakaskunnat ja kalastusalue tarvitsevat laajoihin kunnostustöihin ulkopuolista apua, sillä omat resurssit riittävät vain pienimuotoisiin töihin.

Vesikasvien niitolla päästään hyviin tuloksiin melko vähäisillä kustannuksilla. - Kasvillisuuden uudelleen kasvua estetään tehokkaasti niittämällä sama alue kahtena-kolmena peräkkäisenä vuonna ja sen jälkeen tarvittaessa. Rantakasvillisuutta ei kokonaan saa poistaa, vaan myös linnut ja kalat on otettava huomioon. Laajoilla ruovikko-, kaislikko- ja muilla kasvillisuusalueilla riittää vesiväylien raivaaminen ja avovesialueiden luominen vesilinnuille. Niittämällä poistetaan myös kasvimassaan sitoutuneita ravinteita, joten kasvit on kompostoitava ranta-alueen ulkopuolella.

Tavoite

Kalastusalue selvittää ja kartoittaa niittojen ja ruoppauksien tarpeen samalla kertaa muiden vesistökuunnostuskartoitusten kanssa. Tarvittavat luvat ja osakaskuntien suostuminen sekä sitoutuminen useamman vuoden projektiin kannattaa varmistaa. Yhteistyökumppaneita ja rahoitusta kannattaa kysyä myös ELY-keskukselta sekä kunnalliselta että yksityiseltä sektorilta.

Pienvedet

Pienvedet voivat olla tärkeitä kala- ja rapuvesiä. Niistä myös saadaan sellaisia istuttamalla pienpoikasia sekä rapuja. Ennen hoitotoimia, kalojen ja rapujen elinympäristöä on useassa tapauksissa kunnostettava. Yleensä kustannukset ovat vähäisiä, koska kunnostukset voidaan tehdä talkoilla osakaskunnan ja muiden asiasta kiinnostuneiden tahojen puitteissa. Suuremmissa kunnostustoimissa osakaskunnan tulee ottaa yhteyttä kalastusalueeseen sekä paikallisiin

ympäristöhankkeita suunnitteleviin tahoihin.

Tavoite

Kalastusalue suosittelee osakaskuntia inventoimaan pienvedet alueillansa sekä suunnitella ja toteuttaa mahdolliset hoitotoimenpiteet kyseiseen paikkaan. Kalastusalueen rooli on olla neuvoa antavana osapuolena sekä mahdollisuuksien mukaan myös rahoittaa kohdetta harkintansa mukaan.

11. SEURANTAOHJELMA

11.1 Ohjelman toteuttamisesta

Suonteen kalastusalueen käyttö- ja hoitosuunnitelma ohjaa kalastusalueen ja osakaskuntien toimintaa ainakin viiden vuoden ajan. Sitä pidetään ajan tasalla seurantaohjelmalla. Sen avulla pyritään selvittämään kalakantojen kehitystä ja etsimään lisätietoja osakaskuntien ja kalastusalueen päätöksenteon tueksi. Suunnitelma on tavoitteinen jatkuvan tarkastelun kohteena, koska kalataloudessa tulee ajoittain esille myös ennakoimattomia asioita.

Tavoite

Osakaskunnat ja kalastusalue käyttävät tätä suunnitelmaa apuna toimintasuunnitelmia tehtäessä ja toteutettaessa.

Kalastusalueen tulee vuosittain varata talousarvioonsa varoja tavoitteiden toteuttamiseksi. Niihin voidaan hakea avustusta kalastuksenhoitomaksuvaroista, mutta myös osakaskuntia suositellaan tarvittaessa rahoittamaan toimintaa. Kunnallisten ja yksityisten yrityssektoreiden rahoitusten mahdollisuus tulee huomioida suunnitelmia tehdessä

Kalastusalue osallistuu suunnittelualueella tehtävään kalataloudelliseen tutkimus-, selvitys- ja hanketyöhön (yleensä EU-rahoitteinen), jos ne liittyvät käyttö- ja hoitosuunnitelman yleislinjoihin ja muihin kalataloudellisiin hankkeisiin harkintansa mukaan.

11.2 Kalaston seuranta

Kuhan ja siian kasvututkimukset luontaisenlisääntymisen selville saamiseksi tulee mahdollisuuksien mukaan toteuttaa tämän suunnittelukauden aikana.

Aikaisemmin taimenilla suoritettu merkintä osoitti taimenen kasvavan hyvin ja pysyvän istutusalueellaan. Kaikki istutettavat taimenet tulee olla rasvaeväleikattuja. Kun luonnonpoikaset voidaan erottaa istukkaista, kalastuksella voidaan tehokkaammin suojella luonnonkantaa (esim. vahingoittumaton luonnonkala tulee vapauttaa tai sen alamitta tulee olla istukasta suurempi).

Kalastustiedustelut ovat erinomaisia kalaston seurantamenetelmiä. Kalastustiedustelu auttaa mm. istutussuunnitelmien tekemisessä ja kalastuksen ohjaamisessa. Kalastustiedustelut kannattaa toteuttaa yhteistyössä osakaskuntien kanssa ja siinä laajuudessa mikä alueellisen kalatalouden kannalta on merkittävää.

Ulappa- ja ranta-alueen kalastojen koostumusta ja saalisjakamaa voidaan tarvittaessa selvittää pyydyksistä saadun saaliin perusteella alueella

kalastavilta, osakaskunnan esimiehiltä, ammattimaisesti kalastavien saaliskirjanpidolla. Pyydyksien kalakannoista antama tieto riittää taustatiedoksi, esimerkiksi perusteltaessa pienimuotoista hoitokalastusta.

11.3 Osakaskuntatoiminta

Koska kalastusalue ei omilla resursseillaan voi toteuttaa kaikkia toimenpiteitä, osakaskunnat voivat halutessaan itse arvioida mm. alueidensa kalansaaliita ja pyyntitapoja (pääpaino istukaslajeilla) sekä kunnostustarpeita.

Tavoite

Osakaskunnan luvanmyynnin yhteydessä kalastajille jaetaan saalistiedustelulomakkeet, jotka pyydetään palauttamaan kalastuskauden jälkeen, esimerkiksi esimiehelle. Kalastajia voidaan motivoida täyttämään ja palauttamaan lomakkeet, lupaamalla, että palauttaneiden kesken arvotaan tietty määrä ilmaisia pyydysmerkkejä tai kalastusverkko. Lomakkeita tulee olla saatavissa myös kalastusalueen isännöitsijältä

Osakaskuntien hoitokunnan jäsenet voivat myös haastatella useita kalastajia (3-7kalastajaa/hlö). Mukana tulisi silloin olla aktiivikalastajia ja harvoin kalastavia henkilöitä. Tiedot merkitään osakaskunnan toimintakertomukseen. Ne annetaan myös kalastusalueen isännöitsijän käyttöön. Omaehtoisen kyselyn tiedot auttavat osakaskuntaa ja kalastusaluetta kalastuksen järjestämisessä. Samalla kalastajille voidaan jakaa informaatiota suunnitelman tavoitteista ja osakaskuntatoiminnasta.

11.4 Koulutus, tiedotus ja valistus

Kalastusalueen tulee edistää nuorison kalastusharrastusta sekä esitellä toimintaansa mm. kouluissa ja nuorisolle tarkoitetuissa luontoharrastuksiin liittyvissä tapahtumissa. Samalla nuoria opastetaan ja kerrotaan paikallisista kalastusharrastusmahdollisuuksista ja kalastustavoista sekä muusta kalatalouteen liittyvästä toiminnasta, mm. osakaskuntatoimintaan liittyvistä asioista.

Suonteen kalastusalue jatkaa yhteistyötä vaikutusalueensa koulujen kanssa. Kalastusalue sitoutuu osallistumaan kalastusopetukseen, riippumatta siitä, ketkä vastaavat kalastusalueen hallinnosta tulevana vuosina.

Kalastusalue voi tarvittaessa järjestää osakaskunnille koulutuspäiviä, joissa käsitellään alueen kalatalouteen liittyviä erityiskysymyksiä tai muita kalatalousorganisaatioon liittyviä aiheita. Muina aiheina voivat olla esimerkiksi kalanistutus, kalaston tehopyynti, vesiensuojelu, kalastuksen valvonta yms.

Kalastusalueen on tiedotettava mahdollisimman laajasti ja tehokkaasti toiminnastaan, myös osakaskuntien suuntaan. Kalastusalueen tulee olla mukana erilaisissa tapahtumissa sekä tiedottaa lehdistön ja muiden paikallisten tiedotusvälineiden kautta mm. luvanmyynnistä ja rajoituksista. Luvanmyynnin yhteydessä suoraan kalastajille tehtävä tiedottaminen on todennäköisesti kaikkein tehokkainta. Alueen tulee laatia tiedotteita, joita voidaan jakaa lupienmyynnin yhteydessä.

12. TIIVISTELMÄ

Suonteen kalastusalueen käyttö- ja hoitosuunnitelma on laadittu selkeyttämään ja antamaan ohjeita kalastusalueen hoidollisiin ja käyttöön liittyviin kysymyksiin sekä epäselvissä tilanteissa auttaa parhaan päätöksen aikaansaamiseksi. Hallinnollisesti järkevää olisi lisätä osakaskuntien yhteistoimintaa ja sen lisäksi pienten osakaskuntien liittyminen yhteen isompien osakaskuntien kanssa olisi suotavaa.

Suunnitelmien tarkoitus on kehittyä ja kehittää toimintaa. Tämän vuoksi on tärkeää, että suunnitelmien toteutumista käytännössä seurataan. Tätä tietoa voidaan kerätä kalastusalueen vuosittaisen toimintakertomuksen sekä osakaskunnilta kerran vuodessa kerättävillä toimintakertomuksilla.

Suonteen kalastusalue on toiminnallisesti ja hallinnollisesti onnistunut tehtävissään erinomaisella tavalla. Ei ole aiheellista muuttaa hyväksi todettuja toimintalinjoja, vaan pitkäjänteisyys ja suunnitelmallinen työ alueen toimivuuden ylläpitämiseksi ja jatkamiseksi on suuressa merkityksessä tämän suunnitelmakauden aikana.

Tärkeinä asioina kalastusalueella pidetään avointa toimintaa ja keskustelua kalastusalueen, osakaskuntien ja viranomaisten sekä neuvontajärjestöjen välillä. Osakaskunnat ovat hyväksyneet suurelta osin kalastusalueen antamat määräykset ja suositukset. Kalastusalueen onkin jatkettava ja uusittava tällä suunnitelmakaudella päättyviä määräyksiä ja rajoituksia. Etenkin verkkokalastus- ja solmuvälirajoitukset ovat tärkeässä asemassa luonnonkutuisen järvitaimenen ja kuhan suojelussa.

MYLLYNKOSKEN JA VIHERRINKOSKEN KÄYTTÖ- JA HOITOSUUNNITELMA (C)

1. JOHDANTO

Suonteen kalastusalueella Suonteen ja Rautaveden välissä sijaitsevissa Myllynkoskessa ja Viherinkoskessa on tehty vuonna 2002 kalataloudelliset koskikunnostukset. Koskialueille on laitettu mm. kutusoraikkoja ja suojapaikkoja pienpoikasille sekä isommille kaloille. Myllynkoski, joka on rauhoitettu kaikelta kalastukselta, toimii taimenen luontaisena lisääntymispaikkana jolla on huomattava merkitys koko Suonteen kalastusalueen vesiin. Viherinkoski toimii virkistyskalastuksessa.

Tämän käyttö- ja hoitosuunnitelman tarkoitus on selventää ja antaa suuntaviivat koskien käytölle ja hoidolle.

Myllynkosken alapuolelta on poistettu vesikasvillisuutta. Myllynkoskella Jyväskylän yliopiston opiskelijat ovat suorittaneet sähkökoekalastuksia usean vuoden ajan.

Viherinkoskella suoritettiin sähkökoekalastus 15.9.2005, jolla selvitettiin koskien kalastoa.

2. KOEKALASTUSTEN TULOKSET

2.1 Myllynkoski

Myllynkosken 100 neliömetrin suuruisilta koealoilta on saatu seuraavat poikasmäärät: vuonna 2001 5 kpl, 2006 6 kpl, 2007 (mäti-istutus) 20 kpl, 2008 (mäti-istutus) 11 kpl ja 2009 luonnonkutuisia 0-v. poikasia 5 kpl/100 neliömetrin koealalta.

Vuonna 2010 sähkökoekalastus tehtiin 12. päivänä marraskuuta. Jokaisesta kolmesta pääuomasta kalastettiin yksi 100 neliömetrin koeala joiden tulokset olivat seuraavat:

Eteläisin suurin uoma, koeala 100 m², yksi kalastuskerta: 1 kpl 0-v. taimen, 1 kpl 1-v. taimen, ehjä rasvaevä.

Keskimmäinen uoma, koeala n. 170 m², yksi kalastuskerta: 1 kpl 0-v. taimen, ehjä rasvaevä ja 1 kpl 1-v. taimen, ehjä rasvaevä.

Pohjoisin, myllyn ohittava sivu-uoma, koeala n. 100 m², kolme kalastuskertaa: 5 kpl 0-v. taimenta.

Tutkimuspäivän aikana koskesta löydettiin 11 taimenten kutupesää. Pesien keskipituus oli 1,4 m. Pisimmät pesät olivat 2,2 ja 2,3 m. Nämä suurimmat pesät olivat ilmeisesti järvivaeltajien tekemiä. Luonnonmukainen lisääntyminen näyttää toimivan.

2.2 Viherinkoski

Viherinkosken koekalastusalue käsitti vanhan sillan alapuolen ja sillan alta. Viherinkoskesta ei taimenen poikasia löytynyt. Saaliina tavattiin vain simppeä, joiden pituudet olivat 52 mm, 57 mm, 66 mm, 69 mm ja 88 mm. (Näköhavainto n. 300 mm taimenesta) (Valkeajärvi 2005)

3. TOIMENPIDESUOSITUKSET

3.1 Myllynkoski

Kolmena uomana virtaava Myllynkoski tulee ehdottomasti säilyttää ala- ja yläpuolisten järviältäiden taimenkantojen poikastuotantoalueena jossa kalastusta ei tule sallia millään kalastusvälineellä.

Kosken ala- ja yläpuolisessa järviältäassa tulee tarvittaessa poistaa vesikasvustoa, jotta kalankulku ei häiriinny eikä väylä koskialueelle kasva häiritsevästi umpeen.

Koskijakson ala- ja yläpuolisilla vesialueilla on tarpeen rajoittaa kalastusta, jolloin turvataan osaltaan taimenen esteetön vaellus lisääntymisalueelleen, Myllynkoskeen.

Kiellot ja rajoitukset

Kutunousun turvaamiseksi verkko-, rysä- ja vapakalastus on kielletty osalla Joutsan osakaskunnan (172:402:876:3) vesialueita ajalla 15.8. - 15.11. Kieltoalue alkaa 200 metriä kantatie n:o 4:n länsipuolelta ja jatkuu Myllynkosken yläpuolella sijaitsevan Viheriin kuuluvan lahdensuun tasolle. Solmuväliiltään alle 55 mm:n verkkojen käyttö on kielletty samalla vesialueella läpi vuoden.

Koskialueella (Pohjoismylly 172:402:25:8) on kaikenlainen kalastus kielletty läpi vuoden. Kiellot ovat voimassa toistaiseksi.

Tavoite

Nykyiset rauhoitukset ja määräykset ovat riittäviä turvatakseen taimenen kutunousun Myllynkoskeen sekä poikasten vaelluksen syönnösalueille. Rajoitukset ja määräykset on uusittava jatkamaan edellisten umpeutumisesta alkaen.

3.2 Istutukset

Taimen

Istutuksilla pyritään luomaan koskeen leimautuva ja luonnollisesti kutemaan palaava taimenkanta.

Myllynkoskeen istutetaan järvitaimenen silmäpisteasteella olevia mätimunia. Mätiboksit sijoitetaan kosken pohjan sorakerrokseen. Istutusajankohta sijoittuu arviolta maaliskuu-huhtikuun vaihteen tienoille.

Vaihtoehtoisesti istutuksissa voidaan käyttää 1-vuotiaita poikasia. Suositeltava istutusmäärä on 2 900 kpl/vuosi. Istutuksia voidaan suorittaa myös vuorovuosina mädin ja 1-vuotiaiden poikasten kesken.

Vaelluspoikasia koskeen ei tule istuttaa, ne eivät leimaudu siihen, eivätkä näin ollen palaan takaisin luontaisesti lisääntymään.

Peruste

Suosittelava istutustiheys silmäpisteasteella olevalle taimenen mädille on 1 000 - 4 000 kappaletta/100 m². Max 1 000 mätimunaa/mätiboksi.

1-vuotiaiden suositeltava istutustiheys on 5-50 kpl/100m², jotka istutetaan suojavaikkojen tuntumaan.

Mikäli koski-istutuksissa halutaan käyttää vastakuoriutuneita poikasia, on niiden istutustiheys 500-1 000 kpl/100m².

Istutustiheydet ovat ohjeellisia.

Harjus

Istutuksilla pyritään luomaan koskeen leimautuva ja luonnollisesti siellä lisääntyvä virtakutuinen harjuskanta.

Myllynkoskeen istutetaan vuosittain virtakutuista harjusta tarpeen ja kalastusalueen harkinnan mukaan.

Peruste

Myllynkosken sähkökoekalastustietojen mukaan koekalastuksessa ei saaliiksi saatu yhtään harjusta.

Suosittelava 1-kesäisten harjusten istutustiheys on 10-100 kpl/100m².

Istutustiheydet ovat ohjeellisia ja niitä tulee muuttaa tarvittaessa istutuskohteeseen sopivaksi. Liian tiheitä harjuskantoja kannattaa välttää, sillä harjus saattaa syrjäyttää taimenen tehokkaamman lisääntymisensä ansiosta.

3.3 Seuranta

Myllynkosken taimen- ja harjuskantojen kehitystä tulee seurata vuosittain. Taimenen ja harjuksen tiheyksiä sekä kasvua voidaan seurata sähkökoekalastuksella. Koekalastukset tulee tehdä vakioiduilta koelaloilta joka vuosi.

Luontaista lisääntymistä voidaan seurata myös kartoittamalla kutukuoppien määrää lisääntymisalueella. Kutukuoppien tarkastus voidaan tehdä varovasti kahlaten, veneestä tai sukeltamalla.

Kutusoraikkojen kuntoa ja pienpoikasten suoja-alueita kannattaa seurata vuosittain, sekä kunnostaa niitä tarvittaessa. Niihin saattaa kerääntyä mutaa

tms. sekä kasvaa vesikasveja jotka estävät ja hankaloittavat kutevien kalojen toimia sekä mädinkehitystä.

3.4 Viherinkoski

Viherinkoski on virkistyskalastuskäytössä. Kosken poikastuotantokapasiteetti on niin pieni, että aluetta kannattaa hyödyntää virkistyskalastuksen ja kalastusmatkailun ehdoilla. Alueelle voi istuttaa pyyntikokoista taimenta ja/tai kirjolohta sekä harjusta tarpeen ja lupatulojen edellyttämässä määrin.

Keski-Suomen koskilta vuonna 2004 tehdyn tutkimuksen (Airaksinen, Valkeajärvi 2005) mukaan kalastuksellinen kiinnostavuus vahvistui sitä mukaan, mitä paremmaksi kalastajat kokivat saalisvarmuuden kohteessa ja mitä paremmin heidän mielestään kohteesta saadaan villiä luonnontaimenta. Kohteet, joissa istutuskalana käytetään kirjolohta arvioitiin vähemmän kiinnostaviksi, vaikka saalisvarmuutta pidettiin hyvänä. Koskikalastajille saalisvarmuudella on suuri merkitys, vaikka saalis kenties vapautettaisiin.

Samaisen tutkimuksen mukaan 78 % kalastajista pitää pyyntikokoisten taimenistukkaiden rasvaeväleikkauksia hyvänä asiana ja lähes puolet kalastajista ovat valmiita vapauttamaan ehjäeväiset luonnontaimenet.

Kiellot ja rajoitukset

Viherinkoskella on voimassa samat seisovien pyydysten rajoitukset kuin Joutsan osakaskunnan vesialueella Myllynkosken osalta. Rajoitusalue alkaa 200 metriä Viherinkosken maantiesillan alapuolisilta vesialueilta ja ulottuu linnasaaren pohjoiskärjen tasolle.

Kalastuslakiin perustuvat kiellot:

Lohi ja siikapitoiset vesistöt, joiden koski- ja virtapaikoissa jokamiehen-oikeuteen perustuva onkiminen ja pilkkiminen sekä lääninkohtaisella viehekalastuskortilla kalastaminen on kielletty (KL 8§).

Järvi- ja purotaimen on rauhoitettu joessa, purossa, koskessa ja virtapaikassa syys-, loka- ja marraskuun ajan kuitenkin siten, että niiden pyynti vavalla ja uistelemalla on näissäkin vesissä syyskuun kymmenenä ensimmäisenä päivänä ja marraskuun 15 päivän jälkeen sallittu.

Harjus on rauhoitettu huhti- ja toukokuun kuitenkin siten, että pyynti vavalla ja uistimella on sallittu.

Rapu on rauhoitettu 1.11. - 21.7. klo 12.00

Alamitat

Viherinkoskella on voimassa seuraavat alamitat ja ovat voimassa toistaiseksi:

- harjus	35 cm
- kuha	45 cm
- eväleikatut taimenet ja lohet	40 cm
- leikkaamattomat -"-	55 cm
- rapu	10 cm

Tavoite

Viherinkosken käyttö ja hoito perustuu virkistyskalastuksen ja kalastusmatkailun tarpeita silmällä pitäen. Aluetta palvelevien rakenteiden kuntoon ja määrään tulee kiinnittää huomiota sekä rakentaa ne virkistyskalastuksen tarpeita ja määrää vastaaviksi.

Rajoitukset ja määräykset on uusittava jatkumaan edellisten umpeutumisesta alkaen.

3.5 Istutukset

Taimen

Viherinkosken kalastukselliseen tarkoitukseen istukkaina käytetään annoskokoista taimenta, jotka ovat rasvaeväleikattuja, koska kalastajat (lähes puolet) haluavat vapauttaa saaliiksi saadun luonnontaimenen.

Kirjolohi

Virkistyskalastuksellisiin ja kalastusmatkailun tarpeisiin koskeen voisi istuttaa onkikokoista kirjolohta, joiden pituus on yli 40 cm. Istutuksia voisi jatkaa kahden viikon välein koko kesäkauden ajan (kesä-elokuu). Kalastusalue määrittää istutuserien suuruuden ja tarpeellisuuden kullekin kalastuskaudelle erikseen.

Harius

Viherinkoskeen on istutettu virtakutuinen harjuskanta, joka lisääntyy siellä luontaisesti. Kalastettavan koskialueen pienestä pinta-alasta johtuen ei nykyhinnoilla kannata koskeen istuttaa annoskokoisia taimenia eikä lohia. Koskialueen vahva harjuskanta houkuttelee paikalle perhokalastajia aivan riittävästi.

3.6 Seuranta

Saalistietojen ilmoittamisesta tulisi muodostua itsestään selvä osa kalastustapahtumaa. Kalastusluvan ostaneille tulee luvan myynnin yhteydessä antaa kyselylomake, jossa pyydetään saalistietoja, etenkin istutuslajien, mutta myös muiden saalislajien määrästä.

Vastausinnostuksen lisäämiseksi palautettujen kyselyjen kesken voisi arpoa esim. 1- vuorokauden ilmaisluvun.

4. TIIVISTELMÄ

Kalastusalueella sijaitsevat Myllynkoski ja Viherinkoski ovat tärkeässä roolissa Suonteen kalastusalueen toiminnassa.

Molemmilla koskilla on oma, ”luontainen” toimintamalli Suonteen kalastukseen liittyen. Myllynkoski toimii luontaisena järvitaimenen poikastuotantoalueena ja siellä on kaikenlainen kalastus kielletty. Sellaisena sen tulee myös säilyä tulevaisuudessa.

Viherinkoski on luonteeltaan enemmän kalastukseen soveltuva kuin rauhoitettavaksi poikastuotantoon. Viherinkosken kalastusta tulee kehittää ja markkinoida varmana saalispaikkana. Kosken saalisvarmuutta lisätään tarvittaessa kalastuskausittain annoskokoisilla kaloilla.

LÄHTEET

- Airaksinen, M. ja Valkeajärvi, P. Vapakalastus Keski-Suomen koskilla 2004. Osa II. Kalastajien näkemyksiä kalastuksen järjestelyistä ja taimenkantojen hoidosta. Kala- ja riistaraportteja nro. 362. Jyväskylä 2005.
- Anon. 2004. Kalaistutusten kehittämistyöryhmä. Työryhmämuistio MMM 2004:6. Helsinki 2004. ISBN 952-453-173-9.
- Anon. 2004. Kalataloushallinnon rapustrategia 2000. Kala- ja riistahallinnon julkaisuja 47/2000. Hämeenlinna 2000.
- Anon. 2001. Virkistyskalastus Suomessa nyt ja tulevaisuudessa. Maa- ja metsätalousministeriön Vapaa-ajan kalatalouden kehittämisstrategia. Maa- ja metsätalousministeriö, Kala- ja riistaosasto 2001. Helsinki.
- Ekholm, M. 1993: Suomen vesistöalueet. Vesi- ja ympäristöhallitus. Vesi- ja ympäristöhallituksen julkaisuja, sarja A. 285 sivua.
- Granberg, Kaj. 2004. Arvio eräiden Keski- ja Väli-Suomen järvien tuotantotyyppistä ja kuormitussiedosta. Keski-Suomen ympäristökeskus, monistesarja 50. Jyväskylä 2004.
- Itä-Suomen ympäristölupavirasto, 2004. Joutsan Myllynkosken kalankasvatuslaitoksen ympäristölupa, Joutsa. Päätös Nro 106/04/1. Dnro ISY-2004-Y-55.
- Keski-Suomen ja Etelä-Savon ELY-keskus, kalatalousyksikkö 2011. Kalataloushallinnon istutusrekisteri. Jyväskylä ja Mikkeli.
- Keski-Suomen ympäristökeskus, 2006. Selvitys Pohjois-Suonteen veden laadusta vuonna 2004. Jyväskylä.
- Leinonen, K., Moilanen, P., Rinne, J., Toivonen, A-L., Tuunainen, A-L. ja Yrjölä, R. 1998a: Kuinka Suomi kalastaa -osaraportti 1: kalastusrasitteet kalastusalueittain (korjattu painos) Riistan- ja kalantutkimus. Kala- ja riistaraportteja nro 121.
- Nurmi, Anna. 2004. Kalastusmatkailu Laukaan Kuusaankoskella sekä muualla Keski-Suomessa. Opinnäytetyö: Matkailu-, ravitsemus- ja talousala, Matkailualan koulutusohjelma. Jyväskylän ammattikorkeakoulu 2004.
- Salminen, Matti., Böhling, Paula. (toim.) 2002. Kalavedet kuntoon. Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos. Helsinki 2002.
- Suonteen kalastusalueen toimintakertomus 2010. Joutsa.
- Toivonen, A-L., 2005. Suomi kalastaa 2005. Kalastusrasitus kalastusalueilla. Kala- ja riistaraportteja nro. 390. Helsinki 2006.
- Toivonen, A-L., Moilanen, P., Stigzelius, J., Railo, E. 2001. Suomi kalastaa 2001. Lajisaaliit. Kala- ja riistaraportteja nro. 283. Helsinki 2003.
- Ulvi, T. ja Lakso E. (toim.) 2005. Järvien kunnostus. Suomen ympäristökeskus, Ympäristöopas 114. Helsinki 2005. s. 179.

Valkeajärvi, Pentti. 2005. Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos. Jyväskylän riistan- ja kalantutkimus, 2006. Jyväskylä.